

Aan: De leden van de gemeenteraad van Amsterdam
Datum: 16 september 2025
Portefeuille(s): Inclusie- en antidiscriminatiebeleid, Personeel en organisatie, Algemene zaken, Kunst en cultuur, Monumenten en Erfgoed, Coördinatie Maatschappelijke voorzieningen, Zorg, Onderwijs, Schuldhulpverlening
Portefeuillehouder(s): Wethouder Meliani, wethouder Moorman, wethouder Scholtes, wethouder Van Buren en burgemeester Halsema
Behandeld door: Directie JZD (JZD@amsterdam.nl), Diversiteit
Onderwerp: Bestuurlijke reactie Route naar Herstel

Geachte leden van de gemeenteraad,

“Nakomelingen van tot slaaf gemaakte mensen (Afro-Nederlanders) ondergaan tot op heden de gevolgen van het slavernijverleden. Om recht te doen aan de ernst van de slavernij en de nog altijd voelbare gevolgen, is herstel dringend nodig. Het ongedaan maken van de geschiedenis is niet mogelijk, wel kan de achterstand die Zwarte mensen hebben opgelopen door de gruwelen van de slavernij enigszins worden gecorrigeerd”¹

Amsterdam heeft bijna 400 jaar een belangrijke rol gespeeld in het wereldwijde koloniale systeem en de slavernij. De stad is er rijk van geworden, vooral de elite, waaronder het stadsbestuur. De stad Amsterdam draagt het slavernijverleden met zich mee. Het is onze gedeelde geschiedenis. Sporen van dit verleden zijn op veel plekken te vinden. Grote delen van de grachtengordel werden gebouwd met geld dat verdiend werd in de koloniën en met slavernij.²

De Zwarte gemeenschappen kennen een lange geschiedenis van strijd voor rechtvaardigheid en gelijkheid. Van Tula en Boni via Anton de Kom naar Kick Out Zwarte Piet. Sinds het begin van de twintigste eeuw wordt er door vertegenwoordigers van de Zwarte gemeenschap in Nederland ook stevig gestreden voor heling en herstel van de schade die ontstaan is door het slavernijverleden en de doorwerking hiervan. Partijen als De Landelijke Organisatie van Surinamers in Nederland (LOSON), de Surinaamse Arbeiders en Werkers organisatie (SAWO), Sophiedela en recenter het Landelijk Platform Slavernijverleden, het NiNsee en The Black Archives en talloze moedige individuen zoals Jessica Dikmoet, Barryl Biekman, Guilly Koster, Roy 'Kaikusi' Groenberg, Jerry Afriyie, Glenn Helberg, Mitchell Esajas, Jessica de Abreu en Dionne Abdoelhafiez Khan hebben ervoor gezorgd dat het Nederlands slavernijverleden zichtbaar en tastbaar is gemaakt. Een belangrijk resultaat van deze inspanningen is de jaarlijkse herdenking van het Slavernijverleden in het Oosterpark en het Keti Koti Festival op het Museumplein.

Op 1 juli 2021 bood burgemeester Halsema namens de gemeente Amsterdam excuses aan voor de rol van het stadsbestuur in het slavernijverleden. Zij sprak hierbij de volgende woorden uit: “Het is tijd om het grote onrecht van de koloniale slavernij te metselen in de identiteit van onze stad. Met een ruimhartige en onvoorwaardelijke erkenning. Omdat wij een overheid willen zijn van diegenen bij wie

¹ Rapport Route naar Herstel, p 3

² Amsterdam en het slavernijverleden, p 9 en 11

het verleden pijn doet en de doorwerking van dat verleden een last is. Een overheid voor alle Amsterdammers.”³

Deze excuses vormden de directe aanleiding voor het rapport Route naar Herstel. U bent in april 2024 met een Raadsinformatiebrief geïnformeerd over de totstandkoming van het rapport. Het college kan niet genoeg benadrukken dat heling en herstel van groot belang zijn, voor de gemeenschappen maar ook voor onze stad als geheel. Dit kan alleen gebeuren in samenspraak met de gemeenschappen. Want alleen dan kunnen we komen tot duurzame interventies die zorgen voor een betere maatschappelijke positie van de nazaten van tot slaaf gemaakten. Het koloniale en slavernijverleden is een gedeeld verleden, maar ook een verdeeld verleden waarvan de effecten voor de Zwarte gemeenschappen nog altijd doorwerken. Het verleden beïnvloedt nog altijd onze samenleving en de sociale, culturele en financiële verhoudingen in de stad. We hebben nu de kans om te werken aan een gedeelde, gezamenlijke toekomst. De kans om goede voorouders te zijn voor toekomstige generaties moeten we niet voorbij laten gaan.

Met deze bestuurlijke reactie reageert het college op het Rapport Route naar Herstel en neemt het college u mee in het proces met onder andere een vervolgtraject bestaande uit de ontwikkeling en uitvoering van een implementatieplan en een communicatieplan in samenspraak tussen de gemeenschappen en de gemeente.

Proces tot nu

De excuses voor de rol van het stadsbestuur in het slavernijverleden vormden de aanleiding voor het rapport de Route naar Herstel. Een van de redenen voor de excuses was dat erkenning van het verleden een basis kan zijn voor een toekomst waarin alle Amsterdammers, ongeacht afkomst of kleur, in gelijkwaardigheid en vrijheid kunnen samenleven. Deze excuses vormden een begin en om dit een vervolg te geven, is er besloten om tot een plan om tot herstel te komen, in samenspraak met de stad.

Het Zwart Manifest heeft van de gemeente de opdracht gekregen om een adviesrapport te maken met input van diverse lokale en (inter)nationale organisaties, zoals The Black Archives en IZI Solutions en verschillende (grassroots)organisaties. Aan het uiteindelijke adviesrapport is een participatietraject voorafgegaan met onder andere bijeenkomsten met en een enquête, waarbij zowel Zwarte Amsterdammers als Amsterdammers die geen directe begunstigers zijn van het herstel bevestigd zijn. Dit adviesrapport heet de Route naar Herstel.

Op 4 april 2024 ontving wethouder Touria Meliani uit naam van het college het adviesrapport Route naar herstel uit handen van het Zwart Manifest. Het rapport bestaat uit aanbevelingen voor de gemeente om tot structureel helings- en herstelbeleid te komen voor het Amsterdamse trans-Atlantische slavernijverleden.

Definitie van Herstel

De aanbevelingen in het rapport Route naar Herstel zijn gebaseerd op inzichten verzameld via dialoogsessies met nazaten van trans-Atlantische slavernij en Amsterdammers in brede zin en op voorbeelden uit het verleden van herstel bij andere gemeenschappen.

Het rapport Route naar Herstel hanteert een brede definitie van herstel. Het rapport benadrukt het belang van holistische reparaties die sociale, economische, psychologische en spirituele aspecten omvatten. Een van de belangrijkste aanbevelingen is dat nazaten zelf de regie moeten krijgen over het herstelproces, wat inhoudt dat de opstellers van het rapport vinden dat er geïnvesteerd moet worden in eigen infrastructuur, instituten, voorzieningen en Zwarte ondernemers.

³ Toespraak burgemeester Halsema 1 juli 2021 [Toespraak slavernijherdenking 2021 - Gemeente Amsterdam](#)

Vijf Categorieën van Herstel

Het rapport bevat aanbevelingen in vijf categorieën:

1. **Stoppen en voorkomen:** Maatregelen om anti-Zwart racisme te stoppen en te voorkomen door het implementeren van een toegankelijk, inclusief en antiracistisch beleid in de gemeente met zowel beleidsmaatregelen als organisatiemaatregelen.
2. **Restitutie:** Het herstellen of rechtzetten van historische fouten door het creëren van kansen en ruimte onder eigenaarschap van de gemeenschappen
3. **Compensatie:** Financiële maatregelen om de historische schade te verlichten, zoals het kwijtschelden van schulden en het bieden van extra compensatie en de gemeenschappen de kans geven om hun eigen geschiedenis vorm te geven.
4. **Rehabilitatie:** Ondersteuning en heling van getroffen individuen en gemeenschappen, zoals psychosociale hulp, educatieve kansen, het hernoemen van straten en andere openbare plekken en het in de context plaatsen van historische figuren in de openbare ruimte.
5. **Genoegdoening:** Symbolische en feitelijke erkenningen van het verleden en het heden, o.a. door het erkennen en respecteren van de talen van de gemeenschappen.

Reactie college op het adviesrapport 'Route naar Herstel'

Het adviesrapport Route naar Herstel geeft door het beschrijven van de historische context en de doorwerking hiervan in het heden duidelijk weer waarom heling en herstel zo belangrijk zijn. Kennis van het slavernijverleden en de erkenning van de doorwerking zijn hierbij essentieel. De afgelopen jaren is dit bewustzijn steeds meer gegroeid in de samenleving en ook binnen de gemeente. Het college is zich zeer bewust van het feit dat er concrete stappen moeten worden ondernomen. De oprichting van het Nationaal Slavernijmuseum is een eerste stap in het vertellen van het hele verhaal van het slavernijverleden. Maar er is meer nodig.

Het college is blij met het adviesrapport en met de manier waarop de aanbevelingen tot stand zijn gekomen. Het Zwart Manifest heeft door de aanpak van onderaf veel organisaties en mensen weten te bereiken. Dit zorgt voor gedragen aanbevelingen door de betrokken gemeenschappen. Het aantal aanbevelingen is indrukwekkend te noemen. Het is duidelijk dat er op nagenoeg elke portefeuille werk te doen is.

De grote hoeveelheid aanbevelingen tekent ook de complexiteit van de opdracht. Het bevorderen van heling en herstel van meer dan 300 jaar aangedaan leed en de doorwerking daarvan is geen eenvoudige zaak met een pasklaar antwoord. Het college acht het evenwel noodzakelijk om stappen te zetten om te komen tot merkbare verbetering. Een doordacht proces is inherent aan het grote belang van dit onderwerp.

Top tien prioriteiten

In mei en juni 2025 hebben wethouder Meliani en burgemeester Halsema gesproken met de opstellers van het rapport. Naar aanleiding van deze gesprekken hebben de opstellers een voorstel gedaan voor een top-tien van belangrijkste aanbevelingen. Deze top tien geeft de prioriteiten duidelijk weer. Het college kan zich vinden in de top-tien en neemt deze over. De top tien is tijdens de technische sessie van 18 juni 2025 besproken met de aanwezige raadsleden.

In deze bestuurlijke reactie zal per punt van de top tien worden toegelicht wat de stand van zaken is en wat de acties zijn die het college op korte termijn zal ondernemen. De overige aanbevelingen blijven ook van waarde voor het college, maar een eventueel vervolg op deze aanbevelingen is een langetermijnproces. In januari 2025 verscheen het rapport Oost na de komma en de bestuurlijke reactie hierop van het stadsdeelbestuur van Oost (zie bijlage 2 en 3). Met dit rapport wil de stadsdeelcommissie van Oost vervolg geven aan het proces na de excuses. De aanbevelingen uit dit rapport en de bestuurlijke reactie zijn het college bekend en zullen in het vervolgtraject meegenomen worden in samenspraak met de stadsdelen. We nemen in dit proces ook de bewegingen op Rijksniveau mee op het gebied van heling en herstel van het slavernijverleden.

Vervolgtraject 2025

Het college neemt de aanbeveling dat nazaten zelf de regie moeten krijgen over het herstelproces ter harte. Een zorgvuldig proces is een eerste stap in het traject van heling en herstel. Daarom zal het college in 2025 in samenspraak met de gemeenschappen het vervolgtraject vormgeven.

Om te zorgen dat de uitvoering van de top-tien prioriteiten past bij de behoefte en wensen van de nazaten en ook daadwerkelijk uitgevoerd kunnen worden is het doel om in 2025 in samenspraak met de opstellers van het rapport, vertegenwoordigers van de gemeenschappen en vertegenwoordigers vanuit verschillende directies te verdiepen om te komen tot een implementatieplan van de tien topprioriteiten met daarin ook aandacht voor communicatie over zowel de huidige inzet als over nieuwe inzet. Waar mogelijk en wenselijk worden de overige aanbevelingen uit het rapport Route naar Herstel, de aanbevelingen uit het rapport Oost na de komma en de bewegingen op rijksniveau meegenomen.

Het **implementatieplan** omvat:

- Voorstellen voor verdieping en concretisering van de top tien prioriteiten. Met de opstellers van het rapport en vertegenwoordigers van de gemeenschappen zal er in co-productiesessies gewerkt worden aan voorstellen voor prioritering en concrete acties.
- Een communicatieplan waarmee zowel nazaten als andere Amsterdammers op de hoogte worden gebracht van de acties.
- Voorstellen voor agendering bij het Rijk van aanbevelingen die niet (alleen) door de gemeente kunnen worden opgevolgd, maar die wel door de gemeente geagendeerd kunnen worden bij het Rijk.

U zult via een raadsinformatiebrief in het eerste kwartaal van 2026 op de hoogte worden gebracht van de uitwerking van dit vervolgtraject.

Aanbevelingen

De volgende tien aanbevelingen vormen de belangrijkste aanbevelingen uit het rapport:

1. Leg 1 juli vast als vrije dag in het personeelsbeleid van de gemeente Amsterdam
2. Richt een fonds in eigen beheer in voor nazaten, zodat zij eigenaarschap hebben en regie kunnen voeren op psychosociaal, cultureel, educatief en economisch gebied.
3. Geef uitvoering aan rapporten 'Omgaan met gedeelde bronnen van het koloniale verleden', 'Wankele sokkels – Omstreden monumenten in de openbare ruimte' en 'Meer roofkunst terug naar rechthebbenden'.
4. Investeer in 'the culture' (zoals erkend door UNESCO NL).
5. Faciliteer een multifunctioneel gebouw van en voor de Zwarte gemeenschap.
6. Investeer in zelforganisaties en bestuurlijke kennis voor het versterken van de maatschappelijke infrastructuur

7. Faciliteer (in elk stadsdeel) een herstel- en helingstation, een safe space waar mensen geholpen kunnen worden.
8. Stimuleer scholen via de VloA (Verordening Lokaal Onderwijsbeleid Amsterdam) om samen te werken met organisaties uit de gemeenschappen om Afro-Europese perspectieven te erkennen en stimuleren.
9. Scheld schulden kwijt aan gemeente die ontstaan zijn vanwege het toeslagenschandaal
10. Breng de geschiedenis van het Zwart Beraad en andere onderbelichte Zwarte geschiedenis van Amsterdam onder de aandacht.

Deze tien aanbevelingen raken aan alle categorieën van herstel, zoals benoemd in het rapport Route naar herstel. De volgende portefeuilles zijn per aanbeveling betrokken:

1. Personeel en organisatie
2. Algemene zaken, Inclusie- en antidiscriminatiebeleid
3. Kunst en cultuur, Monumenten en Erfgoed, Algemene Zaken
4. Kunst en cultuur
5. Coördinatie Maatschappelijke voorzieningen, Inclusie- en antidiscriminatiebeleid
6. Inclusie- en antidiscriminatiebeleid
7. Zorg, Inclusie- en antidiscriminatiebeleid
8. Onderwijs
9. Schuldhulpverlening
10. Inclusie- en antidiscriminatiebeleid

Hieronder geeft het college per aanbeveling een reactie met daarin zowel aandacht voor de huidige situatie als voorgenomen acties.

1. Leg 1 juli vast als vrije dag in het personeelsbeleid.

Op 1 juli 1863/1873 werd in Suriname en op de Caraïbische eilanden van het Nederlands koninkrijk de slavernij bij wet afgeschaft. Dit moment wordt elk jaar herdacht en gevierd, onder andere met de nationale herdenking in het Oosterpark en met het Keti Koti Festival op het Museumplein. Maar ook met de optocht van Zuidoost Beseft, de Bigi Spikri en tal van activiteiten in de stadsdelen.

Toch zijn veel Amsterdammers nog niet op de hoogte van de betekenis van 1 juli voor de Zwarte gemeenschappen en de samenleving in het algemeen. Het uitroepen van 1 juli tot vrije dag voor de medewerkers van de gemeente Amsterdam zou een belangrijke stap zijn in de officiële erkenning van de doorwerking van de slavernij in het heden.

Reactie college

Het college onderschrijft het belang voor alle Amsterdammers om deze dag vrij te zijn om de afschaffing van de slavernij te herdenken en te vieren. De afschaffing van de slavernij is onderdeel van de gedeelde nationale geschiedenis en is voor iedereen van belang. Anders dan bijvoorbeeld religieuze feestdagen is 1 juli een gebeurtenis waarbij de Nederlandse overheid zelf de loop van de geschiedenis heeft gewijzigd. Het uitroepen van 1 juli is een grote symbolische erkenning van het slavernijverleden als gedeeld verleden. Amsterdam maakt hiermee ook een nationaal statement op het gebied van herstel en erkenning van het slavernijverleden.

Het college kan niet voor alle Amsterdammers regelen dat 1 juli een vrije dag is. Dit kan het college wel doen voor haar eigen medewerkers. Daarom spreekt het college de intentie uit om werknemers van de gemeente Amsterdam vrij te geven op 1 juli.

Om 1 juli als vrije dag in te voeren moeten nog wel verschillende consequenties nader worden uitgezocht. Dit gaat bijvoorbeeld om de kosten die hiermee gemoeid zijn en de dekking hiervan. Dit kan zowel financiële dekking zijn, als dekking in de vorm van een uitruil met een andere vrije dag. Voor de bestuursopdracht Inclusie en Diversiteit is eerder grofmazig uitgezocht wat de kosten zouden zijn van het uitroepen van 1 juli tot vrije dag. De kosten bedragen ongeveer 2,5 miljoen euro per jaar voor 23.000 mensen (productiviteitsverlies), maar dit moet nog fijnmaziger berekend worden.

Daarnaast geldt sinds 2023 de Cao Gemeenten als standaard voor alle gemeenten, waar niet vanaf geweken mag worden. Hierin is onder andere een harmonisatie van verlofuren vastgelegd. Elke medewerker heeft recht op 144 uur wettelijk en 43.2 uur bovenwettelijk verlof, waarbij de wettelijke uren zijn vastgelegd op nationaal niveau. Ook de feestdagen zijn op nationaal niveau vastgelegd voor alle gemeenten. Het toevoegen van 1 juli aan de Cao Gemeenten als vaste feestdag kan alleen landelijk worden bepaald. Het college zal in de Cao-onderhandelingen het belang van het toevoegen van 1 juli als vaste vrije dag benadrukken.

Het is wel mogelijk om 1 juli aan te wijzen als lokale vrije dag, in samenspraak met de ondernemingsraad. Dit zou dan ten koste gaan van een vrij opneembare bovenwettelijke dag. Daar is in een eerdere discussie over het aanwijzen van 1 juli als vrije dag niet voor gekozen. Er is toen voor gekozen om de medewerker zoveel mogelijk flexibiliteit en keuzevrijheid te geven. Daarnaast leveren sommige werknemers een vrije dag in wanneer 1 juli op een vrije dag valt. Het college zal de gemeentesecretaris vragen in gesprek gaan met de ondernemingsraad om dit verder te bespreken.

Het Herdenkingscomité Slavernijverleden zal in 2026 een advies uitbrengen aan de Tweede Kamer over het uitroepen van 1 juli tot nationale vrije dag. Het college is in gesprek hierover met het Herdenkingscomité en zal het belang van het uitroepen van 1 juli tot nationale vrije dag benadrukken.

Huidige situatie

In de huidige arbeidsvoorwaarden van de gemeente Amsterdam (artikel 6.6.1 Verlof op feestdagen, lid 5) is nu het volgende opgenomen:

De werknemer krijgt de gelegenheid vakantie op te nemen op feestdagen die samenhangen met zijn geloof, levensbeschouwing of culturele achtergrond, anders dan de feestdagen in artikel 6.6 cao Gemeenten, tenzij zwaarwegend dienstbelang zich hiertegen verzet.

Dit houdt in dat iedere werknemer van de gemeente op dit moment vrij zou kunnen nemen op 1 juli. We communiceren deze mogelijkheid ook actief naar de medewerkers en we zorgen ervoor dat leidinggevenden weten dat deze dag voor medewerkers belangrijk is. Ook stimuleren we hen om met het team aandacht te besteden aan de afschaffing van de slavernij door samen naar de herdenking te gaan of zelf een activiteit te organiseren. Het college wil echter het belang van 1 juli benadrukken door de dag voor iedereen binnen de gemeentelijke organisatie uit te roepen tot een vrije dag.

2. Richt een fonds in eigen beheer in voor nazaten, zodat zij eigenaarschap hebben en regie kunnen voeren op psychosociaal, cultureel, educatief en economisch gebied.

Uit het rapport spreekt duidelijk de wens om als nazaten zelf de regie te kunnen voeren over het proces van heling en herstel om te kunnen investeren in de toekomst van de Zwarte gemeenschappen in Amsterdam. Een fonds voor projecten en organisaties van nazaten is daarom volgens het rapport een logische stap.

Reactie college

Het college begrijpt en onderschrijft het belang van een fonds in eigen beheer van de nazaten, omdat de nazaten hiermee in staat worden gesteld om zelf te bepalen welke projecten bijdragen aan heling en herstel. Wil het fonds de gewenste impact maken dan is daar een substantieel bedrag mee gemoeid. Het college acht het gezien de naderende gemeenteraadsverkiezingen niet opportuun om het fonds op dit moment in te richten, maar zal dit als een belangrijk speerpunt meegeven voor de volgende bestuursperiode met als doel dat het fonds opgenomen wordt in het coalitieakkoord. In aanloop naar de nieuwe collegeperiode kunnen de kaders van het fonds alvast onderzocht worden. Dit zal gebeuren in samenspraak met de betrokken gemeenschappen.

Huidige regelingen

Op dit moment kunnen nazaten via verschillende regelingen middelen aanvragen voor projecten. Voorbeelden hiervan zijn de regeling Sociale Basis, subsidies van het Amsterdams Fonds voor de Kunsten en de subsidieregeling Allianties inclusiviteit en antidiscriminatie. Daarnaast is er een landelijke Subsidieregeling maatschappelijke initiatieven trans-Atlantisch slavernijverleden.

3. Geef uitvoering aan rapporten 'Omgaan met gedeelde bronnen van het koloniale verleden', 'Wankele sokkels – Omstreden monumenten in de openbare ruimte' en 'Meer roofoorkunst terug naar rechthebbenden'.

De genoemde rapporten bevatten aanbevelingen over het dekoloniseren en beter uitlichten van het Amsterdams slavernijverleden op het gebied van erfgoed, archieven, kunst en cultuur. De uitvoering van de rapporten draagt bij aan aandacht voor het koloniale en slavernijverleden, het bieden van context bij kunst en erfgoed en het herstellen van historische schade.

Reactie college

Overall in Amsterdam zijn de sporen van het koloniale en slavernijverleden van de stad nog terug te vinden. Het college vindt het belangrijk dat deze sporen beter uitgelicht worden en waar nodig van context voorzien worden. Het is nodig om kritisch te kijken naar welke verhalen de openbare ruimte over het koloniale en slavernijverleden vertellen. Daarnaast onderschrijft het college de verantwoordelijkheid van de stad om de archieven waarin veel informatie te vinden is, beter toegankelijk te maken.

Het college vindt het net als de opstellers van belang dat het koloniale en slavernijverleden van Amsterdam zichtbaarder wordt en dat de sporen hiervan in de stad zoveel mogelijk van context worden voorzien. Het college heeft hier ook al de nodige stappen in genomen op het gebied van archivering en de inclusieve openbare ruimte. Zo wordt er gewerkt aan een nieuwe beleidskader Kunst in de inclusieve openbare ruimte waar inclusie een belangrijk onderdeel van is.

Het college ziet ook dat er meer nodig is. Daarom spreekt het college de intentie uit om te onderzoeken of het mogelijk is een symbolische naamswijziging door te voeren. Hierbij kan gedacht worden aan het hernoemen van een plek in de openbare ruimte met een nieuwe naam die uitdrukkelijk het verzet van de Zwarte gemeenschappen representeert. Ook gaat het college onderzoeken of een ruimte in het stadhuis hernoemd kan worden.

Archivering

Door de eeuwenlange koloniale rol van Nederland ligt een deel van de geschiedenis van landen, gemeenschappen en individuen wereldwijd vast in Nederlandse archieven, zoals het Amsterdams Stadsarchief. Voor de erkenning en heling van het slavernijverleden is het van belang dat deze

archieven goed toegankelijk zijn. Daarnaast is het belangrijk dat de archieven gedekoloniseerd worden. Dit houdt in dat er met de blik van nu naar archieven gekeken wordt en de perspectieven van voorheen gekoloniseerde gemeenschappen worden toegevoegd.

Het Stadsarchief zet in samenwerking met ondergerepresenteerde groepen gelijkwaardige archiveringstrajecten op om hun documentaire erfgoed vast te leggen (deels fysiek, deels digitaal), waarbij het eigenaarschap over het eigen verhaal bij de participanten blijft liggen.

Daarnaast is het Stadsarchief bezig onder de noemer *Alle Amsterdamse Akten* met het inclusief te maken van het notarieel archief. Een belangrijke motivatie voor dit project was het ontsluiten van akten rond slavernij en koloniale handel. In de depots van Stadsarchief Amsterdam ligt het kilometerslange archief van de Amsterdamse Notarissen 1578-1915. Diep verstoep in de tienduizenden dikke boeken en bundels bevinden zich vele miljoenen akten met daarin grotendeels onbekende details over Amsterdammers. In dit archief bevinden zich ook akten rond slavernij en koloniale handel, zoals plantage-inventarissen. De akten worden één voor één ingescand, waarbij ook inclusieve indexen, metadata en zoektermen worden toegevoegd. Meer dan een miljoen akten zijn al ingescand.⁴

Door het inscannen en toevoegen van inclusieve indexen, metadata en zoektermen is informatie over het koloniale en slavernijverleden eenvoudiger vindbaar voor onder andere nazaten die op zoek zijn naar hun familiegeschiedenis en voorouders.

Een andere belangrijke bron die nu gedigitaliseerd wordt is '5068 Archief van de Burgemeesters: willige verkopen (veilingen van huizen, erven en obligaties)'. Hierin zitten vele tientallen plantage-inventarissen met onder meer de namen van tot slaaf gemaakten.

Naamgeving openbare ruimte

Het vergroten van de diversiteit in naamgeving van Amsterdamse straten, pleinen, bruggen en parken is een van de doelstellingen van Bureau Naamgeving. Dit zodat elke Amsterdammer zich herkent in de straatnamen van stad. Dit wordt bereikt door lokale en representatieve personen, gemeenschappen en organisaties te betrekken in het participatieproces en actief namen voor te stellen uit groepen die momenteel ondervertegenwoordigd zijn. Sinds de aanstelling van de Adviesraad in augustus 2021 is er vooruitgang geboekt in het evenwichtiger maken van vernoemingen.

In het naamgevingsproces is het streven om extra aandacht te genereren voor vernoemingen en het belang van context bij straatnamen. Bureau Naamgeving en de Adviesraad adviseren projectgroepen over de mogelijkheden om extra informatie toe te voegen, zoals informatieborden, online interactieve kaarten, educatieve programma's en podcastseries.

In 2025 stelt het college beleidsregels vast voor het wijzigen van naamgeving in de openbare ruimte. De regels gaan over vernoemingen die zeer nadrukkelijk onderwerp zijn van heftige discussies en waar wijziging van de naam gewenst kan zijn. Hiermee wil het college tegemoet komen aan het inclusief maken van de openbare ruimte voor alle Amsterdammers.

Monumenten en kunst in de openbare ruimte

Het gesprek over eigenaarschap en representatie wordt al geruime tijd gevoerd in Amsterdam. De gemeente streeft ernaar om de openbare ruimte tot een plek te maken waar alle Amsterdammers zich kunnen herkennen. Het Beleidskader Inclusie en Antidiscriminatie 2023-2026 vertaalt dit als volgt: 'We ondersteunen initiatieven die bijdragen aan gelijkwaardige representatie van alle Amsterdammers in de verhalen die verteld worden over heden en verleden, en die daarmee stereotype beeldvorming en

⁴ [Alle Amsterdamse Akten - Stadsarchief Amsterdam](#)

eenzijdige belichting van de verhalen van groepen in de stad tegengaan. Verhalen kunnen bijvoorbeeld gedeeld worden via kunstprojecten, podcasts of radio-interviews.'

Er wordt gewerkt aan het nieuwe beleidskader Kunst in de inclusieve openbare ruimte waar inclusie een belangrijk onderdeel van is. Hierin krijgen ook de aanbevelingen uit het rapport 'Wankele sokkels' een plek. Daarnaast is één van de uitgangspunten dat er voorrang moet komen voor onderbelichte verhalen.

Roofkunst

De gemeente Amsterdam heeft twee museale collecties, in beheer bij het Amsterdam Museum en het Stedelijk Museum Amsterdam. In 2013 heeft de gemeente de algemene beleidslijn voor het omgaan met (mogelijke) roofkunst binnen de Collectie Amsterdam vastgesteld. Dit had betrekking op roofkunst die tijdens de nazitijd uit bezit van de oorspronkelijke eigenaren is geraakt, maar hierbij is ook breder gekeken naar de collectie. Op basis daarvan weten we dat dit in beginsel geen collecties zijn met roofkunst. Wel zou het kunnen dat er in de Collectie Amsterdam toch voorwerpen zijn die als roofkunst kunnen worden aangemerkt. We zullen hier extra alert op zijn.

Er is geen apart Amsterdams beleid over roofkunst. Wel is er nationaal beleid met betrekking tot teruggave van museale collecties uit een koloniale context: Beleidsvisie collecties uit een koloniale context (2021).⁵ Eventuele verzoeken tot teruggave van objecten met een koloniale context uit de Collectie Amsterdam worden in de geest van het nationale beleid met betrekking tot teruggave van museale collecties uit de koloniale tijd en de Amsterdamse beleidslijn uit 2013 behandeld. Dit betekent cultuurgoederen uit voormalige Nederlandse koloniën waarvan met redelijke mate van zekerheid kan worden aangetoond dat de herkomstlanden deze onvrijwillig zijn kwijtgeraakt onvoorwaardelijk worden teruggegeven.

4. Investeer in the culture (zoals erkend door UNESCO NL).

The culture is een dynamisch cultureel ecosysteem dat het middelpunt vormt van het culturele leven van vooral jongeren met een achtergrond in de afro-diasporische gemeenschap. De uitingsvormen zijn divers, van streetwear en graphic design, tot beeldende kunst en muziek, zoals hiphop, rap en dj'en. De beweging is sterk verankerd in postkoloniale migratie en (afro-) diasporische productie.⁶

In november 2023 presenteerde de Nederlandse Unesco Commissie het adviesrapport *On(ver)vangbaar: de innovatieve kracht van the culture*.⁷ Hierin wordt gepleit voor het erkennen van cultuur als drijvende kracht achter maatschappelijke vernieuwing. Er wordt geconcludeerd dat het bestaande cultuurbestel niet langer volstaat: instellingen staan centraal, terwijl gemeenschappen en individuen de dragers zijn van hedendaagse cultuur en erfgoedpraktijken. Er wordt in het rapport specifiek aandacht gegeven aan erfgoedgemeenschappen geworteld in de (afro)diaspora in westerse steden en het belang van het erkennen en versterken van immaterieel erfgoed. Een voorbeeld van The Culture in Amsterdam is Bartendaz van Brian Juan Pedro.

Het advies roept op om beleid te maken dat recht doet aan de diversiteit en rijkdom van cultuuruitingen in Nederland.

De Unesco Commissie concludeert in haar advies dat:

⁵ <https://commissie.kolonialecollecties.nl/werkwijze>

⁶ <https://www.boekman.nl/tijdschrift-artikel/artikelen/de-impact-van-the-culture/>

⁷ <https://www.unesco.nl/sites/default/files/2023-11/Advies-the-Culture.pdf>

- **Bepaalde vormen van culturele expressie en creativiteit worden gemarginaliseerd of genegeerd.** Dit uit zich in beperkte financieringsmogelijkheden, beperkte toegang tot culturele instellingen en distributiekkanalen, en beperkte exposure. Als gevolg hiervan investeert een deel van de makers en communities noodgedwongen vanuit eigen middelen. Dit leidt tot ongelijkheid.
- **Beperkte institutionele betrokkenheid**
Door een gebrek aan representatie binnen traditionele culturele instellingen, programma's en fondsen worden bi-culturele jongeren onvoldoende bereikt. Voor organisaties en dragende gemeenschappen waarin representatie vanzelfsprekend is, is het moeilijk om tot het systeem toe te treden (als zij dit willen). Het gevolg is dat er parallelle systemen bestaan met aan de ene kant door de overheid gefinancierde instellingen en aan de andere kant dragende gemeenschappen.
- **Groot potentieel blijft onbenut**
Veel makers en communities uit the culture hebben de kracht om sociale kwesties aan te kaarten, een stem te geven aan gemarginaliseerde gemeenschappen en verandering teweeg te brengen. Door de onderwaardering blijven belangrijke boodschappen en perspectieven ongehoord en blijven urgente maatschappelijke problemen onderbelicht en onopgelost.
- **Generatie van frustratie**
De traditionele route naar cultureel succes, via formele opleidingen en geaccrediteerde instituten, staat nog altijd bekend als de beste. Hierdoor worden autodidacte makers, die veel voorkomen in the culture, vaak over het hoofd gezien of niet serieus genomen. Dit resulteert in een gevoel van onderwaardering en frustratie.

Reactie college

Het college ziet het belang van erfgoedgemeenschappen geworteld in (afro)diaspora, voor de toekomst van Amsterdam. Daarom werkt het college onder andere vanuit de afdeling Kunst en Cultuur samen met UNESCO aan een pilot waarbij er in 2026 een alternatieve manier van financiering getest zal worden die uitgaat van vertrouwen, wederkerigheid en samenwerking. Het is een stap om systeem- en leefwereld dichterbij elkaar te brengen en te experimenteren met een nieuwe gemeenschapsgerichte werkwijze op het gebied van financiële ondersteuning. De pilot is hiermee ook een vervolgstap op het beleid van het Kunstenplan 2025-2028 waarbij ook actief is ingezet in de waardering van onder andere diasporische gemeenschappen en het toegankelijker maken van regelingen.

De pilot wordt in Q3 2025 ontwikkeld en in februari 2026 volgt de publicatie van de UNESCO gids. Dit is een opvolging van het adviesrapport met alternatieve financieringsmodellen voor beleid/overheid. Hierin zal de pilot van de gemeente Amsterdam als best practice opgevoerd worden.

5. Faciliteer een multifunctioneel gebouw van en voor de gemeenschap

De opstellers stellen dat er onder Zwarte organisaties een grote behoefte is aan een eigen gebouw. Organisaties zoals Radio Mart, Stichting Untold en Tori Oso zijn hier voorbeelden van. Het is belangrijk dat de gemeenschap zeggenschap heeft over bestuur, programma en beheer. Dit kan á la NV Zeedijk, maar dan in Zuidoost.

Reactie college

Het college ziet in het brede maatschappelijk veld behoefte aan eigen ruimtes voor gemeenschappen. Het college is voorstander van het faciliteren van gebouwen en ruimtes die voor alle groepen uit de stad toegankelijk zijn en niet alleen voor specifieke groepen. Er is verder onderzoek nodig rond maatschappelijke voorzieningen in de wijken om de behoefte van alle gemeenschappen in beeld te brengen.

Tegelijkertijd neemt het college de behoefte van de Zwarte gemeenschap serieus. Daarom stelt het college voor een breder onderzoek in te stellen naar de behoefte van de gemeenschap en manieren waarop in deze behoefte voorzien kan worden. Er kan hierbij gedacht worden aan het gebruik van bestaande maatschappelijke voorzieningen of het oprichten van een NV, zoals de NV Zeedijk, waarin verschillende partijen, waaronder de gemeente, deelnemen om panden te beheren en verhuren.

Huidige facilitering

Het college zorgt via de directie Maatschappelijke Voorzieningen voor het realiseren en onderhouden van maatschappelijke voorzieningen. Dit betekent ruimte voor onderwijs, jeugd, zorg, buurthuizen, sport en kunst en cultuur. Doel is onder andere het creëren van een inclusieve stad. Per stadsdeel wordt er gezorgd voor laagdrempelige ontmoetingsplekken in de vorm van Huizen van de Wijk en Buurtkamers. Alle Amsterdammers kunnen hier gebruik van maken. Per stadsdeel wordt bekeken wat er nodig is, in samenwerking met de welzijnsorganisaties.

Het college investeert in de uitbreiding en verbetering van de Basisvoorzieningen voor alle groepen in de stad. Zo wordt er in stadsdeel Zuidoost gewerkt aan vier huizen van de wijk, (waarvan één nieuw huis en twee uitbreidingen), negen nieuwe buurtkamers en drie nieuwe jongerencentra.

Op dit moment is er binnen het Kunstenplan 25- 28 aandacht voor het creëren van meer ruimtes voor makers in Zuidoost, Nieuw-West en Noord. Door ongelijk te investeren voor gelijke kansen kan Amsterdam een stad zijn voor vele verhalen. Zo is er geld beschikbaar voor een investering in vier cultuurplekken in stadsdeel Zuidoost. Aanvullend op dit bedrag neemt het college later in 2025, apart een investeringsbesluit over een extra theaterzaal (podiumfunctie) in Zuidoost.

6. Investeer in zelforganisaties en bestuurlijke kennis voor het versterken van de maatschappelijke infrastructuur

Binnen de Zwarte gemeenschappen zijn veel organisaties actief die vanuit hun kennis en ervaring een grote bijdrage leveren aan de samenleving, zoals grassroots-organisaties. Zij vormen het bindweefsel van de gemeenschappen. Om te zorgen dat deze organisaties hun activiteiten goed kunnen uitvoeren, is goede facilitering van groot belang. Dit kan gaan over facilitering via middelen, maar ook via ruimtes of begeleiding bij bijvoorbeeld het doen van subsidieaanvragen.

Reactie college

Het faciliteren van de grassroots-organisaties en andere voorzieningen die het bindweefsel vormen van de Zwarte gemeenschap is een belangrijk aandachtspunt voor het college. We willen verder onderzoeken hoe zij het beste gefaciliteerd kunnen worden met middelen, ruimtes en organisatorische ondersteuning, zodat de sociale infrastructuur van de gemeenschappen behouden blijft en versterkt wordt. Dit is onderdeel van het vervolgtraject. Hierbij wordt onder andere gesproken met verschillende grassroots-organisaties. Het college kan zich ook voorstellen dat dit onderdeel wordt van de opdracht van het fonds.

Huidige ondersteuning

De gemeente ondersteunt rechtstreeks, via het Kunstenplan, de Sociale Basis en diverse subsidies vanuit de afdeling Diversiteit, zoals de subsidieregeling 'Allianties inclusiviteit en antidiscriminatie', organisaties en initiatieven in Amsterdam uit de Zwarte gemeenschap, zoals The Black Archives, NiNsee, Imagine IC, maar ook kleinere grassroots-organisaties, de Black Achievement Month en Keti Koti. Dit gebeurt zowel structureel als incidenteel.

7. Faciliteer (in elk stadsdeel) een herstel- en helingstation, een safe space waar mensen geholpen kunnen worden.

Er is op dit moment een versnipperd aanbod op het gebied van heling en herstel voor nazaten. De behoefte hieraan onder nazaten is wel groot. Veel nazaten ervaren dat de reguliere psychosociale zorg te weinig kennis heeft over hun specifieke vragen en behoeften. Het adviesrapport Naar duurzame en inclusieve zorg in Amsterdam Zuidoost – Een Bewonersperspectief dat begin september 2025 aangeboden is aan het dagelijks bestuur van stadsdeel Zuidoost onderstreept dit.

Reactie college

Het college onderschrijft de noodzaak van een goed aanbod op het gebied van psychosociale ondersteuning. Tegelijkertijd ligt dit voor een deel buiten de invloedssfeer van het college. In Amsterdam zijn verschillende organisaties actief die gespecialiseerd zijn in herstel en heling vanuit een cultuursensitief perspectief. Te denken valt hierbij aan:

- Sensazorg in Nieuw-West
- Stichting SAN in Oost
- Stichting Vivell in Zuidoost
- Expertisecentrum Transculturele Therapie (meerdere vestigingen)
- Arkin (o.a. winticonsulent) in Zuidoost
- ARQ Nationaal Psychotrauma Centrum
- CCMW (Collectief Cultuursensitief Mentaal Welzijn) in Zuidoost
- Bloei en Groei in Zuidoost, Nieuw-West, West, Noord

Het college wil zich inzetten om de samenwerking tussen deze organisaties, en experts op het gebied van trauma, systemisch herstel en culturele verbinding te versterken. Hierbij kan ook gedacht worden aan het versterken van kennis van professionals in het maatschappelijk domein over de doorwerking van slavernijverleden bij nazaten en het inzetten van ervaringsdeskundigen. Op die manier ontstaat er een (dekkend) netwerk in de stad van plekken waar nazaten terecht kunnen voor psychosociale ondersteuning.

Huidige inzet

Er zijn verschillende programma's en initiatieven vanuit de gemeente en de GGD die aansluiten bij dit thema, zoals:

- Tussen twee culturen
- Trainingen mentale gezondheid vanuit het programma Thrive (GGD)
- Jongerenwerkacademie (trainingen over intergenerationeel trauma)
- Stadsgesprekken over mentale gezondheid
- Diverse organisaties en projecten vanuit de regeling Sociale Basis

Voor het netwerk van heling- en herstelplekken kan ook samengewerkt worden met het Huis van Herstel en het Nationaal Slavernijmuseum.

Huis van Herstel

Voor gedupeerden van het toeslagenschandaal is er een huis van herstel. Dit staat in Zuidoost en vanuit hier werken de steungroepen voor en door gedupeerden. Op dit moment wordt er in één ander stadsdeel gezocht naar een soortgelijke locatie.

Nationaal Slavernijmuseum

In de plannen voor het Nationaal Slavernijmuseum is opgenomen dat er onderzocht wordt hoe een plek van heling en reflectie onderdeel kan zijn van het museum. Hoe deze plek eruit komt te zien, zal de komende jaren duidelijk worden.

8. Stimuleer scholen via de VloA (Verordening Lokaal Onderwijsbeleid Amsterdam) om samen te werken met organisaties uit de gemeenschappen om Afro-Europese perspectieven te erkennen en stimuleren.

Onderwijs speelt een belangrijke rol in zowel het vergroten van kennis over het koloniale en slavernijverleden als in creëren van een inclusieve samenleving via het aanleren en oefenen van burgerschapsvaardigheden. Organisaties zoals de Afro-weekendschool Sabi Yu Rutu Skoro en Het Broos Instituut kunnen het aanbod in het onderwijs versterken

Reactie college

Het college onderkent de belangrijke rol van het onderwijs in het proces van heling en herstel. Scholen bepalen echter wettelijke gezien zelf hoe zij hun curriculum invullen. Het college kan daarin geen eisen stellen. Het college stimuleert scholen wel om actief aandacht te besteden aan het koloniale en slavernijverleden van de stad en de doorwerking hiervan. Dit gebeurt via het burgerschapsbeleid ontwikkeld voor het primair, voortgezet onderwijs en het MBO, 'Amsterdammerschap in het onderwijs'. Doel is om een verbonden en inclusieve samenleving te bevorderen, waar iedereen zichzelf kan zijn.

VloA

Elke basisschool en elke school voor speciaal onderwijs in Amsterdam kan een aanvraag doen per schooljaar voor de subsidie Onderwijsvoorzieningen primair onderwijs. De subsidie bedraagt maximaal € 21,- per leerling vermenigvuldigd met het aantal leerlingen dat per 1 oktober van het schooljaar voorafgaand aan de aanvraag op de school ingeschreven stond. Er kan binnen deze regeling subsidie aangevraagd worden voor:

- Het bevorderen van burgerschap, kennis van diversiteit en gedeelde geschiedenis in de stad of brede talentontwikkeling onder onderwijstijd van één of meerdere groepen leerlingen.
- Het ondersteunen van activiteiten met een Amsterdams karakter aanvullend op het reguliere onderwijsprogramma van de school gericht op burgerschap.

Daarnaast ondersteunt de gemeente jaarlijks en soms meerjarig een aantal extra initiatieven. Voorbeelden hiervan zijn de leergang Inclusief onderwijs van Fawaka, de docentendagen van het NiNsee, de lesprogramma's van stichting Kinderherdenking en Slavernijeducatie, de onderwijswebsite Geschiedenislokaal, de lesprogramma's van Ancestors unKnown of het Keti Koti schoolontbijt. Scholen zijn vrij om te kiezen in hoeverre ze hier gebruik van maken. Het college onderzoekt hoe scholen nog gestimuleerd kunnen worden om programma's rond het koloniale en slavernijverleden af te nemen. In de tweede helft van 2025 zal het college een veldonderzoek uitzetten om inzichtelijk te krijgen waar scholen binnen de context van de actuele ontwikkelingen in de stad precies behoefte aan hebben als

het gaat om activiteiten en interventies gericht op burgerschap, waaronder educatie over het koloniale en slavernijverleden. Dit om de beperkte middelen in te zetten waar ze het meest relevant, effectief en aanvullend zijn op wat scholen al doen. Het college wacht de uitkomsten van het veldonderzoek af voordat er een besluit genomen wordt over de financiering van nieuwe of aanvullende activiteiten.

9. Scheld schulden kwijt aan gemeente die ontstaan zijn vanwege toeslagenschandaal

Landelijk hebben zich bijna 70.000 ouders gemeld als gedupeerde. In Amsterdam zijn dit 6.699 ouders, van wie er 5.435 erkend zijn als gedupeerde. Daarnaast zijn er in Amsterdam 11.565 gedupeerde kinderen die onder de Kindregeling vallen en hebben 379 ex-partners recht op de ex-partnerregeling.⁸ Meer dan 50% van de gedupeerde ouders heeft aangegeven hulp te willen van de gemeente en krijgt inmiddels ondersteuning of heeft die gehad.

Reactie college

Het financiële herstel dat vanuit het Rijk wordt vormgegeven bestaat uit financiële compensatie (Catshuisregeling), een brede schuldenaanpak, en eventuele aanvullende schadecompensatie. Deze brede schuldenaanpak geldt voor alle erkend gedupeerde Amsterdammers met schulden, waarbij publieke en private schulden tussen bepaalde peildata worden kwijtgescholden. Schulden die gedupeerden hebben bij gemeenten vallen hier ook onder. Voor vrijwel alle gedupeerden zijn de schulden die onder deze brede schuldenaanpak vallen kwijtgescholden. Doel is dat het kwijtschelden van publieke en private schulden tussen bepaalde peildata voor alle gedupeerden gerealiseerd wordt. Ook recent erkende gedupeerden komen nog steeds in aanmerking voor kwijtschelding.

Ook de gemeente heeft een rol in het herstel van de gedupeerden. Hieronder vallen (mogelijk) gedupeerde ouders, hun gezinnen, kinderen (en hun gezinnen), erkend ex-toeslagpartners en nabestaanden van overleden aanvragers. Deze brede ondersteuning is bedoeld om (mogelijk) gedupeerden dat te bieden wat nodig is om een nieuwe start te kunnen maken voor een maximale termijn van twee jaar. In Amsterdam wordt de brede ondersteuning geboden door de Buurtteams en door het team Kindregeling. Complexe casuïstiek wordt doorverwezen naar het Doorbraakteam. Gemeenten en buurtteams hebben begin dit jaar hard gewerkt aan een plan om de wachtlijsten aan te pakken. En met resultaat. Alle ouders die zich gemeld hebben, worden inmiddels geholpen ofwel hebben binnen enkele weken een afspraak staan met een hulpverlener van het buurtteam. Vooral in Zuidoost wonen veel mensen die slachtoffer zijn van het toeslagenschandaal en was de wachtlijst lang. Er zijn daar nu 20 extra professionals aan de slag om mensen te helpen. Bij de kinderen is er wel een wachtlijst. Op dit moment wordt hard gewerkt om deze zo snel én zo goed mogelijk op te lossen. Zo wordt de capaciteit verder uitgebreid (van 20 naar 40 coaches voor ca 1.500 kinderen). Inmiddels zijn de eerste nieuwe coaches begonnen en zijn medewerkers met alle kinderen contact aan het leggen over hun behoefte voor ondersteuning.

In Amsterdam zijn daarnaast verschillende steungroepen actief van mensen die zelf gedupeerd zijn en nu hulp bieden aan andere gedupeerde Amsterdammers. Deze steungroepen worden financieel mogelijk gemaakt door de gemeente.

10. Breng de geschiedenis van het Zwart Beraad en andere onderbelichte Zwarte geschiedenis van Amsterdam onder de aandacht.

⁸ Deze cijfers zijn gebaseerd op de situatie in augustus 2025

Het herstellen en erkennen van historisch onrecht om de positie van de Zwarte gemeenschap in het heden en de toekomst te verbeteren start met het vertellen van een breder verhaal. In dit bredere verhaal moet aandacht zijn voor zowel historische als hedendaagse verhalen.

Reactie college

Veel Amsterdammers zijn onbekend met de geschiedenis van de Zwarte gemeenschappen voorbij het slavernijverleden. Het vertellen van deze verhalen (via bijvoorbeeld tentoonstellingen, programma's en campagnes) zorgt voor erkenning in het heden en daarmee voor een krachtige toekomst. Hier wil het college zich voor inzetten. Er wordt gekeken welke aanvullende activiteiten er gedaan kunnen worden in samenwerking met partners uit de stad. Hierbij valt te denken aan een tentoonstelling in de foyer van het stadhuis of een reizende buitententoonstelling over de inzet van de Surinaamse en Afro-Caribische gemeenschap voor Amsterdam.

Huidige projecten

Er zijn al initiatieven die de onderbelichte geschiedenis van de Zwarte gemeenschappen onder de aandacht brengen. Dit jaar is bijvoorbeeld het boek 'Wij slaven van Suriname' van Anton de Kom speciaal voor de gemeente herdrukt in het kader van 80 jaar vrijheid. Het boek was gratis op te halen bij de locaties van de OBA. Vanwege het grote succes zal er in november nog een oplage volgen. Komend najaar wordt er ook aandacht besteed aan de onafhankelijkheid van Suriname. Ook in de publieksuitgave 'Bij de gratie van Migratie', een toegankelijk, historisch overzicht van de Amsterdamse 750-jarige migratiegeschiedenis, zal er aandacht zijn voor de Zwarte gemeenschappen. Deze wordt in het najaar van 2025 gepubliceerd. Daarnaast is er de website Amsterdam en de slavernij van het Stadsarchief, waar ook regelmatig nieuwe verhalen aan worden toegevoegd⁹

Daarnaast ondersteunt de gemeente structureel en incidenteel organisaties die de onderbelichte geschiedenis, zoals die van het Zwart Beraad onder de aandacht brengen, zoals het NiNsee, The Black Archives en Imagine IC.

Tot slot

Amsterdam heeft als eerste gemeente excuses aangeboden voor de rol van de stad in het slavernijverleden. Andere gemeenten en het Rijk volgden. Het college wil deze voorbeeldpositie behouden in het ook zorgvuldig realiseren van het proces na de excuses.

We zijn ons ervan bewust dat veel mensen al jaren strijden voor erkenning, herstel en heling van de gevolgen van het slavernijverleden. Voor hen gaat dit proces wellicht te langzaam. Maar veel kleine stappen maken uiteindelijk een grote en duurzame stap. En dat is waar we naartoe werken.

We zullen u op de hoogte houden van de vorderingen van het vervolgtraject. Dit zullen we doen met een raadsinformatiebrief in het eerste kwartaal van 2026.

⁹ <https://www.amsterdam.nl/stadsarchief/themasites/amsterdam-slavernij/>

Met vriendelijke groet,
Namens het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Amsterdam,

Femke Halsema
Burgemeester

Touria Meliani
Wethouder Inclusie en Antidiscriminatie,
Kunst en Cultuur

Alexander Scholtes
Wethouder Zorg, Monumenten en Erfgoed

Hester van Buren
Wethouder Personeel en Organisatie

Marjolein Moorman
Wethouder Onderwijs, Coördinatie Maatschappelijk Voorzieningen,
Schuldhulpverlening

Bijlagen

1. Rapport Route naar Herstel
2. Rapport Oost na de komma
3. Bestuurlijke reactie Oost na de komma